

25.7.2019

Mitä tapahtui propelleille?

Onko kattoosi kiinnitetty yksinkertaiseen muotoon valettu, propelleilla varustettu valaisin? Itsessään lasikupu ei ole harvinaisuus, mutta valoa himmentävää säleikköä ei ole tiettävästi säilynyt missään, vaikka tämä valaisinmalli oli Paimion parantolassa hyvin yleinen käytävävalaisin.

Valaisin on Alvar Aallon suunnittelema, ja Taito Oy valmisti sitä tuotenumera 2023/1933. Mahdollisesti valaisinta on suunniteltu käytettäväksi myös Turun Sanomien taloon, muttei tästä ole riittävästi näyttöä. Parantolaan niitä joka tapauksessa tilattiin 135 kappaletta.

Kuvassa propellivalaisin alkuperäisessä ulkoasussaan. Lähde: Alvar Aalto Museo.

Valaisin on siitä syystä niin erikoinen, että se ilmentää erinomaisesti 1930-luvun funktionalismia ja Aallon valaistussuunnittelua kaikkienensa. Parantolan valaisinsuunnittelussa keskeistä oli valoa hajottavat pinnat ja häikäisyä ehkäisevä muotoilu. Näiden Aallon funktionalismin periaatteiden vuoksi tässäkin valaisimessa on propellin tyyliin taivutetut säleiköt. Siivottavuutta helpottaa lasikupu, jonka sisälle itse valaisin propelleineen on sijoitettu.

Syystä tai toisesta nämä syntyneet valoa himmentävät säleiköt päätettiin poistaa valaisimista. Jäljelle jäi vain lasikuvut ja lamput, joita edelleenkin käytetään parantolan valaistuksessa.